

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 14.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Brunkeberg 14 97.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 2 Oktober 1911.

Expedition: Kammakargatan 6.

Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre.
Annonspis 20 öre pr petitråd.

31 Årg.

Åke Wallgren.

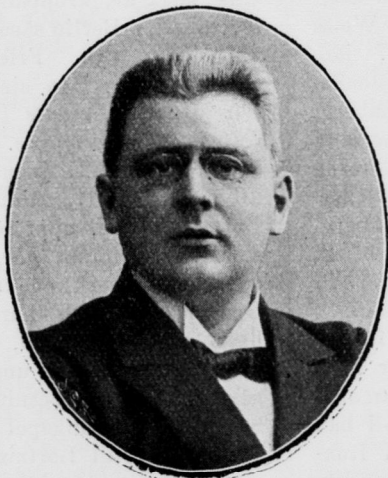
Såsom rysk tsar bör nu Åke Wallgren känna sig varm i kläderna — som Boris Godunow i våras, nu ånyo Peter I. Hans ståtliga figur och mäktiga stämman göra honom också kompetent till en sådan hög plats, hvilken han fyller med mera odelade sympatier, än de herrskare på världsteatern hvilkas roll han uppbär på »de bräder som föreställa världen».

Den nyligen timade reprisen af »Tsar och timmerman» på kgl. teatern i hvilken opera han är hufvudfiguren, ger oss anledning att fästa vår uppmärksamhet i ord och bild vid denna vår Operas framstående förmåga, men dertill kommer också att konstnären kan blicka tillbaka på en lång verksamhet vid vår första scen, som han redan från förra året tillhört i ett decennium.

E. Jacques-Dalcroze.

Åke Wallgren är född den 9 nov. 1874 i Ljungskile, den bekanta natursköna badorten i Bohuslän, son af kronfogden Axel Wallgren och hans maka, född Klingstedt. Efter slutade skolstudier intogs han i den teknologiska läroanstalten Chalmerska institutet i Göteborg, der han 1891—93 studerade till ingenjör. Han öfvergaf emellertid denna bana för att ägna sig åt sångstudier vid musikkonservatoriet i Stockholm under prof. Julius Günthers ledning 1894—96. Sedan han lämnat konservatoriet och hufvudstaden återvände han till Göteborg, der han lät höra sig offentligt på en af honom gifven konsert den 20 jan. 1897 och väckte mycken uppmärksamhet med sin präktiga baryton. Samma år i april gjorde hr Wallgren sin första operadebut på Stora teatern derstädes som *Tonio* i »Pajazzo» vid Lindens operasällskap och utförde i oktober på samma teater, der Oscar

Åke Wallgren.

Albert Lortzing.

Lombergs operasällskap gästade, *Zizel* i »Konung för en dag». På detta sällskaps turnéer utförde han sedan *Mefistofeles* i »Faust», *Escamillo* i »Carmen», *Lothario* i »Mignon», *Alfio* i »På Sicilien», *Prinsen* i »Per Svinaherde». Vid denna trupp var då under spelåret 1898—99 jemte ett par främlingar, tenoren signor Mauri och basångaren Gandolfi, sångerskorna frk Mathilda Keyser och Magna Lykseth samt altsångerskan Ester Wallgren anställda.

Den 1 maj 1900 blef hr Wallgren stipendiat vid Kgl. teatern och gjorde der sin första debut som Lothario den 12 maj med god framgång. I sept. samma år utförde han såsom 2:a debutroll *Mefistofeles* i »Faust». Vi yttrade då derom. »Denna debut var en bland de bästa som på senare tid förekommit. Herr Wallgren är i besittning af en ypperlig basbaryton, i höjden ovanligt kraftig och säker, den sköts ock med omsorg, om än en och annan guttural ansats emellanåt förspörjes, hvilken torde kunna bortarbetas. Herr Wallgren äger dertill en ståtlig teaterfigur och för sig ledigt».

Efter dessa båda debuter erhöil hr Wallgren engagement på tre år, hvilket sedan förnyats. Granska vi nu sångarens repertoar efter hans debutroller, hvilka han, såsom ofvan synes, utfört innan han kom till kgl. teatern, så kunna vi i kronologisk ordning uppräknat följande roller: 1900: *Eremiten* i »Friskyttan», *Escamillo*, *Melchthal* i »Wilhelm Tell», *Meru* i »Hugenotterna»; 1901: *Mefistofeles* i Boitos opera, *Basil* i »Figaros bröllop», *Edmund* i »Tifania», *Härröparen* i »Lohengrin», *Wotan* i »Rhenguldet» och »Valkyrian», *Colline* i »Bohème»; 1902: Konungens sändebud i »Gillet på Solhaug», *Oberthal* i »Profeten»; 1903: *Dagons öfverste präst* i »Simson och Delila», hertig *Alfonso* i »Lucretia Borgia», *Ramphis* i »Aida», *Ulf Tuveson* i »Ran», *Furst Gremin* i »Eugen Oegin», *Walther Fürst* i »Wilhelm Tell», *Germont* i »Den vilseförda»; 1904: *Ebn Jahia* i »Jolantha», *Utohal* i »Josef i Egypten», *Den gamle fursten* i »Vikingablod»; 1905: *Capulet* i »Romeo och Julia», — efter C. F. Lundqvist, som lämnade operascenen 1904 — *Vandraren* i »Sigfrid»; 1906: *Talaren* i »Trollflöjten», *Ruggiero* i »Judinnan», *Pogner* i »Mästersångarne», *Borgmästaren* i »Valdemarsskatten»; 1907: *Jacob* i »Josef i Egypten», *Fasolt* i »Rhenguldet», *Gunther* i »Ragnarök», *Ottavio* i »Nyfikna fruarnas», *Grefven af Monterone* i »Rigoletto», *Landtgreve Hermann* i »Tannhäuser»; 1908: *Ludovico* i »Otello», *en nazaré* i »Salome», *Herr Page* i »Muntra fruarna», *Peter Michaeloff* i »Nordens stjärna», *Pietro* i »Den stumma från Portici»; 1909: *Saint-Bris* i »Hugenotterna»; 1911: *Odysseus* i »Telemaks friarefärd», titelrollen i *Boris Godunow* och nu senast *Peter Michaelow*, den till

timmerman i *Sardam* förklädde tsar Peter I.

Efter C. F. Lundqvists afgang har hr Wallgren i flera roller blifvit hans efterträdare likasom äfven hr SELLERGREN, då han våren 1908 lemnade Operan. På konserter har hr Wallgren ofta medverkat, särskildt i solopartier i större vokalverk, uppförda af hufvudstadens stora musiksällskap.

Albert Lortzing.

Efter 20 års hvila har Lortzings komiska opera »Tsar och timmerman» åter gått öfver scenen på vår kungliga teater, 60 år efter tonsättarens fränfalle. Efter Dittersdorf var Lortzing den förste tyske kompositör, som med lycka egnade sig åt den rent komiska operan. I sitt fädernesland är han fortfarande mycket högt uppskattad och ärad, om än utom detsamma hans namn mera sällan förekommer på operarepertoaren, det är då vanligen »Tsar och timmerman» som återkallar hans minne, hvilken opera hos oss första gången uppfördes 1843 på vår första lyriska scen under titel »Czar och timmerman eller Borgmästaren i Sardam» (öfvers. af J. M. Rosén). Denna efterföljdes der 1849 af hans opera »Tjufskyttan eller Naturens röst» (»Der Wildschütz», öfvers. af G. L. Silverstolpe). I Tyskland gifves ock ännu, såsom hörande till hans förnämsta verk på scenen, »Undine» (1845) och »Der Waffenschmied» (1846), hvilken opera, »Vapensmeden», öfversatt af E. Wallmark, i slutet af 1885 uppfördes här på Nya Teatern.

Af »Tsar och timmerman» egde på vår Opera en repris rum i mars 1864 med följande rollbesättning: Tsar Peter (Michaelow): hr Arlberg; Peter Ivanow: hr Dahlgren; Borgmästaren van Bett: hr Uddman; Marie: fru Ch. Strandberg; fru Browne: Mille Fundin; Amiral Lefort: hr Behrens; Markis Chateaufort: hr Stenhammar; Lord Sydenham: hr Willman. Operan återupptogs sedan 1866 med hr Weiss som van Bett och senast 7 jan. 1891, då tsaren utfördes af hr Johanson, borgmästaren af hr Strömberg, Marie af fru Edling, fru Browne af fru W. Strandberg, de tre gesandterna af hrr Edling, Lundmark och SELLERGREN, Iwanow af hr M. Strandberg. »Tsar och timmerman» gafs för öfrigt på Mindre teatern (Hammers) år 1876 af Hennebergs tyska operasällskap.

Gustav Albert Lortzing föddes den 23 okt. 1801 i Berlin, där hans fader var läderhandlare och sedan skådespelare. I fädernestaden erhöil han något undervisning i musik af Runghagen, men måste snart sluta dermed sedan fadern började ett rörligt teaterlif och draga ut i Tyskland från scen och till scen. Icke desto mindre lärde unge Lortzing att traktera flera

orkesterinstrument och började tidigt syssla med komposition. Derjemte uppträdde han på scenen, först i barnroller, men utbildade sig sedan till sångare och skådespelare och 1823 gifte han sig med skådespelerskan Regina Ahles. Året derpå fick han i Köln uppförd sin första opera *Ali Pascha von Janina*, tog 1826 engagement vid hofteatern i Detmold och gjorde sig ett namn som skådespelare. Ett oratorium *Die Heimmelfahrt Christi*, fick han uppfördt 1828. Af direktör Ringelhardt anställdes han i Leipzig som tenorist. Redan förut hade två sångspel af honom, *Der Pole und sein Kind* samt *Szene aus Mozarts Leben* gjordt sin rond öfver flera tyska scener, hvarpå han vann en stor framgång med sin opera *Die beiden Schützen* 1837. Redan året därefter framträdde han med sitt mästerverk *Zar und Zimmermann*, som i Leipzig togs tämligen kyligt men i Berlin väckte stor entusiasm. Med en del efterföljande operor misslyckades han deremot. Dessa voro *Die Schatzkammer des Inka* (ej uppförd), *Caramo oder das Fischerstechen* 1839, *Hans Sachs* 1840, *Casanova* 1841. Men efter dessa följde 1842 ett af hans bästa verk *Der Wildschütz*, som af många räknas för hans förnämsta och mest originella operaverk, ehuru det till en början ieke vann afgjord framgång.

En kort tid fungerade Lortzing som teaterkapellmästare i Leipzig 1844 men kom i delo med direktionen och förde därefter en osäker existens, hvarunder hans lefnad förbittrades af näringsbekymmer för hans talrika familj. I Hamburg fick han 1845 uppförd sin opera *Undine*, som snart banade sig väg till flera operascener, i Wien följde sedan 1846 *Der Waffenschmied* på Theater an der Wien; i Leipzig framträdde han 1847 med *Zum Grossamiral* och 1849 med *Die Rolandsknappen*, hvilka båda hade god framgång. Der fick han änyo anställning men stötte sig på nytt med teaterstyrelsen och tillbragte slutligen sina sista år, kroppsligt och andligen förtröttad i Berlin såsom kapellmästare vid den nya Friedrich-Wilhelmsstadt-teatern. Han sista arbeten voro *Die Berliner-Grisette* (Posse) och operetten *Die Opernprobe*. Lortzing afled i Berlin den 21 januari 1851. Den 20 januari 1901, sålunda aftonen före Lortzings död, uppfördes i Frankfurt a. M. för första gången hans sista, nyssnämnda verk, enaktsoperetten »Die Opernprobe», och har sedan uppförts flerstädes i Tyskland. Vi vilja tillägga att till Lortzings ungdomsverk kan räknas hans bearbetning af J. A. Hillers populära sångspel »Die Jagd» (fr. 1771), hvartill Lortzing komponerade en uvertyr som slutade med folksången »Heil dir im Siegeskranz». Bland hans kvarlåtenskap fanns en opera *Regina*, först uppförd 1899 i Berlin en veaudeville *Der Weihnachtsabend*,

musik till Bendix' *Drei Edelsteine* och oratoriet *Paulus* jemte mindre sånger och åtskilliga orkesterverk. År 1901 utgafs en samling af hans sånger, deribland flera tryckta eller förgätna. Samma år aftäcktes på Sofie-kyrkogården i Berlin en gravvård öfver honom med porträtt. En minnesvård öfver honom med medaljongporträtt, innefattadt i ett större stenblock, aftäcktes 1904 i Detmold och på Rousseauön i Berlins Tiergarten finner man tonsättarens staty, aftäckt 1906. Minnet af honom har alltså blifvit vackert hedradt och befastadt i hans hemland.

* * *

Lortzing var en af olycksöden följd man och han och hans samtida uppskattade ofta hans verk alltför ringa. Man ansåg honom bättre som skådespelare än som komponist och vägrade honom anställningar, som han väl hade förtjänat. Lortzing var alltigenom en hedersman, och hur ofta han än befann sig i svåra lefnadsförhållanden, forlorade han dock ej sitt goda humör. Emellertid höll han naken styf när man sökte kujonera honom.

I Detmold var han sysselsatt på scenen nästan hvarje afton, och hade han en afton fri så satte han sig i orkestern och spelade violoncell. I denna stad spelades endast om Lortzing tillhörde till Münster, Osnabrück och Bad Pyrmont. I Osnabrück lade den muntre sångaren och skådespelaren grunden till en fattig skräddares lycka. Lortzing klädde sig nämligen alltid efter nyaste modet och uppträdde en dag vid vaktparaden i en hvit Carbonari-kappa med blått foder, krage och långa tofsar. Kappan väckte stort uppseende ej blott genom färg och snitt, utan äfven genom det sätt, hvarpå egaren förstod att drapera sig med den. Tillfrågad hvarifrån han fått den svarade han först — »från Paris» men erkände sedan att han låtit sy den hos en skräddare på platsen, hvilkens namn han uppgaf. Denne fick sedan fullt med arbete och blef en förnögen man.

Lortzing parodierade ofta på scenen det italienska sångmanéret på drastiskt vis och höll troget på sin tyska kompositionsstil. Om vissa arior af Bellini och Donizetti anmärkte han att man kände dem förut innan man hörde dem och efter första takten visste man genast hvad sedan skulle komma.

År 1832 uppfördes i Osnabrück hans sångspel »Der Pole und sein Kind» och vann stort bifall. Libretton handlar till en del om Polens frihetskamp och pjesen blef därför af polisen i Berlin förbjuden att uppföras. Samma öde hade i Wien för dess högpatriotiska tendens hans sångspel »Andreas Hofer».

Stora honorar bekom Lortzing ej för sina operor; med stor tillfredsstäl-

lelse antecknade han i sin kassabok att han bekommit 3 Friedrichsdor'et för ett sångspel. De flesta direktörerna gånge honom intet honorar, så att Lortzing i sina anteckningar fann sig föranlåten att skrifa: »Direktör R. är en lumpen stackare».

En lyckodag upplefde emellertid Lortzing. Han köpte en dag af skådespelaren Reger dagen före dragningen till statslotteriet en fjärdedels lott. Fördjupad i sitt arbete kaffte han en morgon i sitt rum vid kaffekoppen, då Reger rusade in, föll honom om halsen jublande: »Bravo, min gosse, jag unnar dig det! Du är en bra karl och familjefar med en skara barn, jag unnar dig det hjärtligt!» Dervid slog hag koppen ur handen på honom krossade ett par fönsterrutor och skyndade jodlande utför trappan. Lortzing stod där, gapande af förvåning och trodde att hans vän i hast blifvit galen. Sedan fick han veta att hans fjärdedelslott kommit ut med 1000 thalers vinst.

Hur han behandlades som operakomponist intygas af den omständigheten, att hofteatern i Kassel skickade tillbaka operan »Tsar och timmerman» med den anmärkningen »att den icke passade för dervarande förhållanden». Partituret blef öppnad. I Dresden fick Lortzing ej själf dirigera sin opera, emedan han »endast var skådespelare och sångare, men ej dirigent». I Wien blef Lortzing skamligt behandlad. Wienerne byllade endast italienarne. Sedan hans operor öfverallt gifvits med bifall, sökte han förgäves flere kapellmästareplatser och i många fall bevärdigades han ej ens med svar på sin ansökan.

— — —

Emil Jacques-Dalcroze.

Det var inför en nära fulltalig publik som professor Jacques Dalcroze, »den rytmiska gymnastikens» uppfinnare och läromästare, demonstrerade sin nya, ett par år gamla metod med rytmiska öfningar, särskild af vikt för den musikaliska taktkänslans bibringande och öfning. Efter ett längre föredrag på tyska öfver hans metod och dess pedagogiska betydelse, började uppvisningen af dess tillämpning genom framförande af 6 elever från hans »bildningsanstalt för musik och rytm» i Hellerau, en trädgårdsstad nära Dresden. Eleverna, i åldern 16—20 år, voro klädda i en svart, lätt åtsittande dräkt, med armar, fötter och ben till öfver knäna bara. Professorn satt själf vid flygeln på estradens sida och eleverna gjorde sina marscher och rörelser efter musikens takt och rytm med böjningar på hufvud, armar och ben. De utvecklade därvid en berömvärd precision och ensemble i rörelserna. Läraren spelade först en melodi utan betoning af stark taktadel.

Så snart eleverna höra betoning börja de markera takten först med handen sedan med hela armen och slutligen markera takten äfven med att gå den. Eleverna gå t. ex. i $\frac{2}{4}$ takt och betona första takt delen med en stampning, exempelvis med vänstra foten, då läraren ropar »hop» göra de ett obetonadt steg med denna fot och markera nästa steg. Sålunda hade man öfvergått till $\frac{3}{4}$ takt, o. s. v. Eleverna kunna sålunda markera hvilka takter som helst, synkopiska rytmer, göra uppehåll midt i en takt och fortsätta den med samma rytm, m. m. De uttrycka också dylika själsrörelser efter musikens rytm, målade sorg, förtviflan etc. Tonsinnet utvecklas med sjungande af dur och molltonarter (solfège) med uppfattande och återgifvande af olika intervall, äfven med språng i tonföljden. Ett vackert prof visades i afseende på tonträffning och tonläsning samt minnets uppförande då en lärare vid akademien på en tafla uppskref en ingalunda lätt melodi, äfven ifråga om intervall och rytm. Alla sex eleverna sjöngo den korrekt »från bladet» och sedan utantill, vända ifrån taflan. Under och efter den intressanta uppvisningen, för hvilken här endast ofullständigt kunnat redogöras, var prof. Dalcroze och hans elever föremål för lifligt bifall och många inropningar.

»Då jag åsåg öfningarna i den musikalisk-rytmiska gymnastiken af sedan 2 år inöfvade barn och unga flickor» — yttrar en tysk kritiker om en sådan Dalcrozes uppvisning — »trängde sig genast den tanken på mig: här är ett äkta, genom något annat ej ersättligt uppfostringsmedel — i rytm». Här i hufvudstaden har kritiken också yttrat sig mycket fördelaktigt om prof. Dalcrozes metod, i Göteborg har Wilh. Stenhammar entusiastiskt prisat densamma. Det beror nu på hvad material professorn har att behandla. Känslan för rytmen kan vara så olika hos olika individer och kan ifråga om musikalisk sådan vara nog stark af naturen att en långvarig gymnastisk utbildning dertill icke är absolut nödvändig. I plastiskt hänseende har metoden sina gifna fördelar. Prof. Dalcrozes lärokurser äro icke blott för elever utan gäller ock för musiker och pedagoger, och från hans ofvannämnda läroanstalt kan man erhålla fullständigt prospekt om kurser och pris m. m.

Till det porträtt af prof. Dalcroze som förekommer i detta nummer, bifogas här några biografiska notiser, då vi aataga att man i vårt land föga känner till hans person och verksamhet för öfrigt.

Emil Jacques-Dalcroze är född i Wien den 6 juli 1865 af fransk härkomst. Efter skolstudier i Genève studerade han der vid universitetet och konservatoriet samt beslöt att egna sig åt musiken, hvarför han begaf sig till Wien och der hade Fuchs och

Bruckner till lärare samt därefter studerade tonkonst för Leo Delibes i Paris. År 1892 blef han lärare i musikteori vid konservatoriet i Genève samt sysselsatte sig med komposition. Såsom sådan väckte han stort bifall genom sina barn- och folksånger med tysk och fransk text. Vidare har han komponerat ett oratorium för blandad kör och orkester, *Au siècle nouveau*, ett körverk *La veilles*, treaktsoperan *Janie* (Genève 1894), en Violinkonsert, operorna *Sancho Panza* och *Onkel dazumal* (»Bouhomme jadis»), pianosaker och en samling *Chansons romandes et enfantines* (1898). Vid kantonen Vaud's (Waadt) hundraårsjubileum som schweizisk kanton 1903 fick han af dess styrelse följande förtroendefulla uppmaning: »Skaffa oss ett verk, som skildrar folket i Vaud, sådant det förr var och som det nu är, hvilket besjunger vår sköna natur, våra seder och bruk, vår nationalkaraktär, våra dygder och svagheter, i hvilket vi känna igen oss och man känner igen oss, en »hymne triomphal», sjungen af hela landet, som återskallar öfver berg och dal och förhålligar vår frihet». Dalcroze skref ett *poème musical*, som han kallade sitt verk, och det uppfördes i det fria den 4—6 juli med en utförande personal af 2500 personer inför en åhörarskara af 20,000 personer, som egnade det lyckade verket entusiastiskt bifall. Af de fem akterna skildrade den första vinodlingen under gud Bachus hägn, de öfriga landet under Savoyens herravälde, en bild från reformationstiden, den franska reformationen och slutligen »L'alpe libre» med balett af alpblommor etc. — Sålunda ett verkligt storslaget verk, folkmessigt, melodiskt och harmoniskt fängslande.

På senare år har prof. Dalcroze egenat sig helt åt den verksamhet som nu gjort honom berömd. Vi viija till slut i denna korta biografiska teckning nämna att han sedan tio år är gift med Nina Faliero (f. 1878 i Neapel) en sångerska som med stor framgång konserterat bl. a. i Paris, London, Wien och flera tyska hufvudstäder.

Melodramen och Humperdincks »Königskinder».

Hvarhålst man talar om melodramen såsom konstgren, höja sig tusen röster emot den. »Den är hvarken det ena eller det andra» heter det. Dock, vi skulle icke fördöma den, förrän vi hört hvad den är, återgifven af kostnärer, som behärska den helt eller så att säga stå öfver det hela.

Jean Jacques Rousseau var, såsom känt, den förste, som uti sin dikt »Pygmalion» begagnade sig af förbin-

delsen af deklamation med musik, då en alldeles ny konstform. Denna, »Pygmalion», med musik af Horace Coignet utkom i tidskriften »Mercure de France» omkr. år 1770 och uppfördes fem år senare, 1775, i Comédie Française». I Rousseaus fotspår trädde den tschekiske musikern, Georg Benda, med melodramerna »Ariadne», »Medea» etc. Senare anslöt sig Mozart till denna form, då han skref operan »Zaida» där han i stället för recitativ använde melodramatiska satser. Också Beethoven har i Fidelio och Egmont bevisat, att han fattat betydelsen af deklamationens förhållande till musiken. Weber, Lindpaintner, Rob. Schumann och andra följde i dessa mästars spår. Bland de modernaste finna vi: Rich. Strauss (»Enoch Arden»), Zlenko Fibich, Gustav Mahler m. fl., dock har knappt någon af dessa ernått det konstnärliga resultat som Humperdinck i »Königskinder», detta underbart sköna verk, som han nu omarbetat till opera.

Då dessa »Königskinder» nu för andra gången komma på repertoaren, dyker minnet upp af den första föreställningen såsom melodram i Dresden i nov. 1899. Verkan var oförgätlig intrycksfull.

Det var sågan berättad af Ernst Rosmer med musik af Engelbert Humperdinck som då med Agnes Sorma såsom Gänsemagd — gick öfver tiljan. »Ein deutsches Märchen» kallade författaren sitt verk, dock, det är ingen saga i vanlig bemärkelse, utan hållre ett fantastiskt drama, ett snillefoster, som berusar genom sin djupa, ehuru sjuka poesi. Med genialt öfverseende af alla former, all följdriktighet och all sauningsenlighet, hafva skalden och musikern slutit sig tillsammans för att måla såsom dem lyster att måla. Hvem vill lägga band på deras fantasi? »Dit de vilja, dit bär vingen». Låt oss följa med för att hänföras af det fantastiskt färgrika sagoskimret, som utbreder sig öfver dikten och som så mäktigt rycker oss med, långt hän utöfver gränserna för verklighetens värld.

Det var en gång — så lyda i korthet hufvuddragen — en konungason, som drog ut ur sin faders rike för att lära känna människorna, hans likar, icke från tronens höjd, utan såsom en bland dem. Han ville umbära såsom en af de fattigaste, ville lida som en af de mest förtryckta, kämpa som den tappreste, hungra, törsta, försaka som en af de ringaste i hans rike. Sedan ville han låta sin förklädnad falla, bestiga sina faders tron och säga till sitt folk som kände honom och som han kände; »Se, jag är er konung». — Men det gick ej som han tänkte.

Vid sitt inträde i den värld som var honom främmande, möttes han af en naturidyll som med ett slag afgör hans öde: Vid källans rand en vall-

flicka, lekande med sin bild i vattnets spegel — en solskensstämning af idel vår, skogsluft, blomsterdoft, ungdom, kärlek och lycka. Berusad af stundens poesi, nedlägger konungasonen inför vallflickans fot sitt hjärta och sin krona. Hans öde är besegladt, hennes likaså, och kungabarnen — ynglingen och flickan — leka med sina kronor, ty äfven vallflickan är ett konungabarn, ehuru hon icke vet det. Nu är hon »Gänsemagd» och häxan, som antagit sig henne, yppar icke af hvem hon fått sin krona i arf, ej heller bryr flickan sig om att veta det. Hennes »älsklings gås» har den om halsen och förvarar den, tills hon ibland vill se den och leka med den.

Häxan har en korp och en katt. Med deras, och allehanda trollkonsters tillhjälp har hon förbäxat flickan vid stället där hon uppvuxit, så att hon icke kan lämna det, om hon än ville. Gör hon det, brytes förtrollningen och hon går ett tragiskt öde till mötes. Det senare sker. Hon följer konungasonen åt, hon kan ej annat, ty hon älskar honom. Han blir svinaherde, hon vallar gässen.

Därefter stundar tiden då konungasonen »skall gå till sin fader igen» för att intaga hans tron. På slaget tolf, — så har han förkunnat si t folk, komma de att få se sin nya konung och sin drottning. Väntan, förberedelser, klockringning, folksamling, barndans, feststämning. Då slår midagstimmen. Strålande bryter solen fram genom molnen, och med det tolfte slaget träder vallflickan in liksom ur ett haf af ljus och solglans, med kronan på sitt guldglänsande hår som hänger långt ned öfver hennes skuldror, omgifvande henne som en gloria. Svinaherden möter henne, och slutande henne jublande i sina armar, utbrister han: »Du Sonnengekrönte, Du, meine Königin!»

Vid ordet »König» höres skärpande missljud. Folket bryter ut i gapskratt. »Vallflickan vår drottning, svinaherden vår kung!» Och under hopens smådelser förstummas småningom klockringningen, — folkskokken skingras — och svinaherden och vallflickan draga sig stumma tillbaka.

Sista scenen är en dödsbädd. Stället detsamma som i början. Samma lind, under hvars krona konungasonen betäckte sin älskades fötter med rosor. Då var det vår, nu är det vinter. Då voro de fulla af hopp, lycka och glädje, nu äro de hungriga, törstiga, besvikna, utstötta, fattiga, fördrifna ur sitt rike, och söka skydd för den fallande snön, under samma trädsgrenar, där en gång vårens vindar susade. Fast slutna i hvarandras armar, frysa de ihjäl under snöns kalla täcke, — döden kommer såsom en frälsare. Musiken förtonar sakta i fjärran. Endast en pianissimo kör af barnaröster höres, ledsagande bären på hvilken kungabarnen bäras bort. —

Ännu en sista ton förklingar. Förhänget faller.

Det hela bär öfvertygelsens styrka, och ger intrycket af någon personligt genomlevvad, djupt känd tragisk tilldragelse. Såsom musiker är Humperdinck Wagnerian af renaste vatten. Utan att direkt låna af den store mästaren går hans inspiration och hans både originella och individuella dramatiska skaparetalang i Wagners fotspår. Utrymmet förbjuder detalj-schildringar af musiken, som når höjdpunkten i den storartade stegringen vid klockringningen och tofslaget (på djupa Ess) i andra akten, hvilken nära på feberaktigt håller åhörarna i spänning, samt i inledningen till tredje akten, kallad »Gestorben-Verdorben» — öfverhufvud taget i hela 3:dje akten med dödsscenen »Spielmanns letztergang» och barnkören. Liksom i Wagner förekomma ledmotiv. Af dessa äro de imposantaste: konungasonnens och spelmannens motiv samt det ständigt återkommande »Ringelreiha»-motivet. Också den så kallade »Rosenringel» scenen mellan konungasonnen och det lilla barnet är hänförande i sin rörande enkelhet.

Otvifvelaktigt hafva de talrika missgrepp, som dock förekomma i denna melodram, — t. ex. bristen på körer i stället för folkhopens unisona deklamation, etc. etc. föranlett kompositören att utarbete verket till opera. Utan musik kan man alls ej tänka sig denna dikt, så att frågan angående melodramens berättigande i »Königskinder» egentligen fann en den lyckligaste lösning. Hufvudorsaken till dess framgång låg i det kongeniala sambandet mellan ord, ton och bild samt i det rent tekniska fullkommandet af materialet, främst i den metriskä indelningen af språksatsen, som för skådespelaren är angifven i så kallade »Sprechnoten», tryckta öfver orkesterstämmorna. I stället för sång, deklamation, indelad i takter, pauser etc., så att solisten och orkestern alltid följas åt.

Huruvida verket såsom opera blir ett framsteg skall framtiden utvisa. Enligt hvad som förmåles, har kompositören bibehållit mycket af musiken i melodramen. Endast Ouvertyren är ändrad till ett kort »förspele». Musiken före sista akten skall hafva genomgått vissa förändringar o. s. v. Skulle också operan icke verka så mäktigt som denna melodram, så står denna ju dock alltid kvar såsom kanske det förnämsta och mest betydande arbete, som härtills riktat melodram-konstgrenens utveckling. Förläggaren till klaverutdraget — gjort af Leo Blech — är Max Brockhaus i Leipzig. Tyvärr innehåller det icke Rosmers fullständiga dikt utan endast den med musiken förbundna texten. Denna ger emellertid en klar bild af melodramen i dess helhet. Denna uppfördes, om vi rätt minnas, första gån-

gen i München 1897. Omarbetad till opera gafs densamma först i New-York, och snart därefter under januari i Berlin, samt vidare på andra tyska operascener. Operan lär lida af longörer men utmärker sig för glänsande instrumentation och många vackra melodiska nummer.

(Efter A. Ingman T. f. M.)

Musikpressen.

På Carisch & Jänichens förlag (Milano och Leipzig) har utkommit:

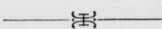
för piano, 2 händer:

Fossi, M. Enrico: *Miniatures*. H. I och II à Mark 2,50.

Chimeri, Paolo: *Petite Suite*. N:o 1: Valse; n:o 2: Gavotte; n:o 3: Petit Nocturne; n:o 4: Mazurka-Caprice, à Mark 1,30.

Tarenghi, Mario: *10 Variazioni, sul tema della Canzone popolare Napolitana* op. 50. Mark 2,50. — *Cinq Morceaux*, n:o 1: Doux Souvenir; n:o 2: Bagatelle; n:o 3: Berceuse; n:o 4: Petit Caprice; n:o 5: Nocturne.

Enrico Bossi hör, som bekant, till Italiens nuvarande förnämsta tonsättare, och vi ha förut haft tillfälle att omnämna flere af hans mindra pianokompositioner. Äfven sådana af Tarenghi ha sändts oss till anmälning. Chimeri är deremot mindre känd. Bossis likasom Tarenghis små stycken, af omkr. 4 sidor vardera, är nätta och lätta kompositioner, lämpliga för elever, den senares äro också försedda med fingersättning. Samme kompositörs »10 Variazioni» öfver den bekanta sången »Santa Lucia» har större fordringar på pianisten, såsom brukar vara fallet med »variationer». De äro också tillägnade en sådan pianovirtuos som Raoul Pugno. Styckena i Chimeris »Suite» höra till de mera briljanta sålångsstyckena och äro såsom andra sådana mera roande att spela än till det musikaliska innehållet intresserande.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. teatern.

- Sept. 15. Bizet: *Carmen*. (Carmen: fru Sigrd Arnoldson, gäst; Don José: hr Schwebach.)
16. Puccini: *Tosca*.
17. Wagner: *Den flygande holländaren*.
19. Donizetti: *Regementets dotter*. (Marie: fru Sigrd Arnoldson, gäst.) — Leoncavallo: *Pajazzo*. (Nedda: fru Arnoldson, gäst; Tonio: hr Augustin Kock, 1:a debut; Canio: hr Nyblom.)
20. Tschaiowsky: *Eugen One-*

gin. (Olga: frk Astrid Svärström, debut; Tatjana: frk Larsén.)

- 21, 24, 28. Alb. Lortzing: *Tsar och timmerman*, opera i 3 akter. Text af tonsättaren. (Tsar Peter I, under namn af Peter Michaelow: hr Wallgren; Peter Ivanow: ryss, timmerman: hr Malm; van Bett, borgmästare i Sardam: hr Stiebel; Marie, hans niece: fru Oscar; fru Browne: fru Jahnke; Amiral Lefort, rysk gesandt: hr Herou; markis de Chateaufneuf, fransk gesandt: hr Stockman; lord Sydenham, engelsk gesandt: hr Sjöberg; en officer, en stadstjånare: hrr Mandahl, Ericson.)
22. Wagner: *Lohengrin*.
23. Gounod: *Faust*.
25. Donizetti: *Regementets dotter*; Mascagni: *På Sicilien*.
27. Verdi: *Aida*. (Aida, Amneris: frk Larsén, fru Claussen, Radames: hr Kirchner; Amonasro: hr Carl Richter, 1:a debut; konungen, Ramphis: hrr Sjöberg, Wallgren — 200:de gången.)
29. Weber: *Friskytten*. (Agatha: frk Linnander, Max: hr Lennartsson.)
30. Bizet: *Carmen*. (Escamillo: hr C. Lejdström.)

Oscarsteatern.

- Sept. 15. Jean Gilbert: *Kyska Susanna*. Operett i 3 akter af Georg Okonkowski; öfvers. af Bj. Halldén. (Conrad Aubrais, Dr Phillos: hr Textorius; Delphine, hans fru: fru Bodén; Jacqueline, Hubert, deras barn: frk Kårsell, hr Schröder; löjtnant Boislurette: hr Alhum; Pomarel: hr Ringvall; Susanna, hans fru: fru Meissner; Charencey: hr Lund; Rose, hans fru: Anna Lisa Lindzén; Alexis, En hofmästare: hr Ralf.)

Intima teatern.

- Sept. 23 — Invigningsföreställning. *Prolog*;
Okt 2. *Renässans*, skådespel i 3 akter af H. Drachmann, musik af P. E. Lange-Müller.

Musikal. akademien.

- Sept. 21, 25. E. Jacques-Dalcrozes föredrag och uppvisning i rytmisk gymnastik, solfège, improvisation.
22. Soaré af kgl. solodansösen Ellen Price de Plane.
29. Konsert af pianisten fru Maria Carreras och ital. sångerskan Ebe Colombo.

Vetenskapsakademien.

- Sept. 26. Sonataffon, för violin och piano, af dir. Patrik Vretblad och fru Karin Vretblad. 1. Jean Marie Leclair (1697 — 1769) Sonat (Le Tombeau); 2. Fr. M. Veracini (1685 — 1750): Konsertsonat; 3. W. A. Mozart: Sonat, B-dur.

Om början af fru Sigrd Arnoldsons senaste gästspel här yttrade vi oss i förra numret. Hon uppträdde efter däri nämnda roller som Carmen, äfven denna förut gifven af henne på vår Operascen, och slutligen d. 19 sept., för första gången här som Marie i »Regementets dotter» och Nedda. Carmens parti ligger ej så väl för hennes röst och naturel och äfven »regementsdottern» kräfver mera röststyrka och varmkänslighet. Med Nedda i »Pajaz-

zo» samma kväll firade hon en verklig triumf, särskildt för sitt utmärkta föredrag af fågelarian, hvars koloratur genom henne kom till sin fulla rätt. Operan hade nära fulltalig publik under detta gästspel, och vår svenska diva blef vid hvarje uppträdande varmt hyllad och firad af publiken med applåder, inropningar och blommor.

Såsom första »nyhet» för säsongen har operadirektionen bjudit på Lortzings »Tsar och timmerman», senast här uppförd för 20 år sedan. Den tyska gammalklassiska komiska operan har såsom sådan sitt stora värde, om än icke så genialisk som Mozarts i denna genre (hvaraf »Cosi fan tutte», här under titel »Troheten på prof», ej gifvits här sedan 1830, men här som i Tyskland borde tillhöra operarepertoaren). »Tsar och timmerman» är rik på vackra och kvicka melodier, de sistnämnda särskildt framträdande i den burleskt komiska borgmästarens parti. Skola vi påpeka särskildt framstående nummer kunna vi nämna van Betts roliga aria i första akten, den ypperliga mans-sextetten i andra akten, utförd af särdeles välklingande röster, duetten mellan franske gesandten och Mari, den lustiga af van Bett anförda hyllningskantaten i tredje akten och tsarens bekanta, något smäktande kupletter i samma akt och vackra körer. Äfven Marie och Iwanow ha vackra partier att bjuda på. Utförandet var berömvärdt. Marie hade en munter och behaglig representant i fru Oscár, tsaren återgafs af hr Wallgren med imposant figur och vackert sångföredrag, hr Stiebel hade gjort en lustig figur af den tvärsäkre, alltid lurade borgmästaren, och hr Malm återgaf den förälskade och svartsjuka Iwanow på bästa sätt. De tre gesandterna hade i våra mest framstående opera-sångare goda ställföreträdare. Operan var bra uppsatt och särskildt dekorationen med skeppsvarvet i Sardam var lyckad. Någon kassapjes varder väl ej operan. Senast upplefde den 5 & 6 representationer; återgafs nu för 20:de gången och har hittills haft gles publik. Stockholmarna tyckas ha mera smak för en slarfooperett än att lära känna och njuta af en komisk opera, som står ansenligt högre i konstvärde.

Månadens sista veckor ha varit rika på operadebuter. Som Tonio i »Pajazzo» framträdde första gången på scenen hr Augustin Kock, som med god, kraftig baryton utan dynamisk öfverdrift redan i den bekanta prologen vann förtjänt bifall. Han förde sig förförigt ledigt i rollen. En annan baryton — det är godt om sådana i vår tid — hr Richter, som tillhört kören, har gjort sin 1:a solistdebut som Amonasro i »Aida». Rösten är ej utan väljud men tog sig väl svag ut i detta parti. Fortsatt debuterande får väl visa graden af hans begåfning för operascenen. Som Olga i »Eugen Onegin» har fröken Astrid Svärdström

gjort sin 2:a debut; den första ägde rum i april förra året med Hans i »Hans och Greta». Hennes rätt behagliga mezzosopran gjorde sig i denna roll väl gällande men föreföll mera obetydlig i Olgas parti. Då hon emellertid lär ha varit sjuk och blott haft en repetition vid detta uppträdande, kan man ej bedöma hennes förmåga förrän efter en påföljande debut. Med titelrollen i »Aida», som nu d. 27 sept. hunnit till 200-hundrade uppförandet, hade fröken Larsén fått en ny uppgift, som hon löste med verkligt glänsande framgång. Hennes ypperliga stämma trädde äfven i höjden fram med beundransvärd renhet och klangskönhet. Må hon ej med stundom obehöflig forcering skada en röst, som för närvarande, på sopransidan, kan betecknas som den bästa vid Operan. Rollen utfördes för öfrigt förtjänstfullt men apparitionen vanställdes med en chevelyr af svart hårstack baktill, som mera påminde om en vildinna än lämpade sig för favoritslafvinnan hos och rivalen till en egyptisk kungadotter. Beträffande dekorationen i operan, duger naturligtvis ej de förr använda för den nye regissören, hur väl sparsamhet är behöflig i fråga om sådana. Så tog sig scenen i Amneris gemak mycket bättre ut förr än nu och den stora scenen med den segrande Radames triumftåg inför konungen är alldeles förfuskad, med ett utrymme, alldeles otillräckligt för de stora nu ihopkörda folkmassorna. Förut hade man en vidsträckt scen med pelarhall längst i fonden och folket församladt där med fri och öppen plats för de intågande grupperna. Där uppställde sig också musikanterna med de gälla trumpeterna, i stället för att nu skickas fram till rampen och låta sina gälla fanfarrer smattra inpå publikens öron.

Den nya rollbesättningen i »Friskytten» ha vi ännu icke fått tillfälle att taga notis om till följd af en med operan sammanträffande konsert. — Oscars-teaterns »Kyska Susanna» hör till det vanliga slaget af dansmusikoperetter utan någon originell musik och till handlingen en föga roande fars med något lätt moral. Uppsättningen af dekorationer och dräkter samt utförandet är värdt erkännande. Fru Meissner, såsom Kyska Susanna, hvilken vunnit »dygdepris» men låter kurtisera sig af hvem som helst bakom ryggen på sin man, återgafs af fru Meissner med vanlig abandon och framgång. Hr Ringvall, hennes man, är ju också känd för att göra roliga »gubbar». De öfriga hufvudpersonerna, uppräknade här ofvan, gjorde hvad de kunde af sina roller. Intima teatern och dess invigningspjes med musik af Lange-Müller ha vi ännu ej fått göra bekantskap med. Omnämmandet af konserterna under sista hälften af september måste, af bristande utrymme nu, uppskjutas till nästa nummer.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Verdis »Aida» uppfördes d. 27 sept. för 200:de gången på vår operascen. Dess första framförande ägde rum den 16 februari 1880, och redan den 8 november 1882 hade operan kommit till sitt 50:de och den 26 november 1891 till sitt 100:de uppförande. Rollbesättningen var 1880: Konungen hr Willman, Amneris m:lle Niehoff (fru Edling), Aida m:lle Ek, Radamés hr Arnoldson, Ramphis hr Håkansson, Amonasro hr Lundqvist och budbäraren hr Ohlsson. Vid 100:de föreställningen voro rollinnehafvarna respektive hr Strömberg, fru Edling, fröken Ek, hr Ödmann, Nygren, Lundqvist och Malmjö. Fröken Ek uppträdde då som gäst efter att ha lämnat operan 1890.

Från 1890-talets repertoar här efter »Tsar och Timmerman» lär återupptagas Smetanas komiska 3-akts-opera »Brudköpet» (»Die verkaufte Braut») som här första gången uppfördes d. 6 okt. 1894 och till årets slut gafs s:a 6 gånger, hvarefter den fått hvilat.

Musikaliska akademien hade torsdagen d. 27 sept. ordinarie månads-sammanträde under ordförandeskap af preses, justitierådet Karl Silverstolpe.

Revisionsberättelsen för år 1910 föredrogs, hvarpå akademien beviljade förvaltningsutskottet ansvarsfrihet för det gångna årets förvaltning. Vidare hade de särskilda revisorer akademien, enligt uppdrag, utsett för granskning af musikhistoriska muséets räkenskaper för år 1910 inkommit med anmälan att därvid ingen anledning till anmärkning förekommit.

Från innehafvaren af statsstipendium, Gustaf Bengtsson, hade inkommit resberättelse, hvilken föredrogs. Likaledes föredrogs en af sekreteraren i Svenska musiksällskapet i Berlin, violinisten Edvin Witt, lämnad redogörelse för sällskapets verksamhet.

Slutligen anmäldes gåfvor till biblioteket från Berwaldstiftelsen, Sydsvenska musikkonservatoriet, Svenska musikförlaget, Abr. Lundquists hofmusikhandel, Centralstyrelsen för Sveriges allmänna organist- och kantorsförening, Norsk musikforlag, änkefru F. Wallin, A. F. Lindblads familj, domkyrkokapellmästaren P. Nordermann, musikdirektör N. E. Lovén, direktör G. Tronchi, H. Lundvik, S. Rubenson, kapten P. Ågren och A. Leduc i Paris.

Kammarmusikföreningens spelår inledes med en soaré d. 5 okt. då programmet upptager Mozart D-moll- och Beethovens G-dur-kvartetter, spelade af den nybildade Kjellströmska stråkkvartetten, hvarjämte hr C. Lejdström sjunger sånger af Schubert. Första offentliga konserten äger rum

d. 24 okt., hvarvid utföres Brahms' Pianokvintett F-moll, dubbelkonsert med stråkorkester af J. S. Bach samt Beethovens stora Razvumovski-kvintett, F-dur op. 59 N:o 1, då hr Rich. Andersson medverkar som pianist. Abonnemangskort för 1911—1912 kostar 15 kronor.

Musikföreningen började d. 27 sept. sina repetitioner. Programmet för första konserten upptager Händels oratorium »Israel i Egypten», som under prof. Nerudas ledning första gången här utföres i sin helhet.

Ignaz Friedman, den här välbekante, berömda pianisten, ger d. 4 okt. sin första konsert för säsongen, en Liszt aften, antagligen med afseende på att d. 22 okt. 100:de årsdagen af Liszts födelse inträffar.

Grefvinnan de Casa Miranda anlände till hufvudstaden d. 23 sept. och har äfven i år tagit in på hotell Rydberg.

Fru Sigrid Arnoldson har under sin senaste vistelse här blifvit utnämnd till K. hofsångerska.

Alfred Wittenberg, violinvirtuos, ger en enda konsert här lörd. d. 7 okt. biträdd af pianisten frk. Astrid Berwald. Herr Wittenberg, född i Breslau 1880 och bosatt i Berlin, är en mycket ansedd violinist.

K. F. U. M:s musikhistoriska aftnar började d. 28 sept. under hr Morales' ledning. Joh. Brahms var denna gång föremål för det biografiska inledningsföredraget. Musikprogrammet upptog: Pianokvartett, tre sånger och Rhapsodi för alltsolo, manskör och piano. Biträdande voro frk. Astrid Berwald vid flygeln, sångerskan fru Davida Bohlin samt K. F. U. M:s manskör.

Josef Lang, Kgl. teaterns framstående harpist, äfven fördelaktigt känd som orkesterdirigent och pianoackompanjatör, kunde d. 19 sept. högtidligt hålla sin 25-åriga anställning vid Operan, hvarvid han som minnesgåfva af teaterns solister och tjänstemän m. fl. erhöill ett vackert cigarrskrin af silfver med jubilearens monogram och inskription ¹⁹/₉ 1886—¹⁹/₉ 1911. Operachefen höll vid öfverlämnandet ett tal, erinrande om det goda kamratskap som alltid varit rådande mellan hr L. och teaterns öfriga personal samt med lyckönskan till förtfarande godt samarbete inom teatern.

Förestående konserter. Utom förut nämnda inom närmaste tiden hitväntas det berömda franska sällskapet »Société des instruments anciens», hvilket på ålderdomliga instrument spelar äldre kompositioner. Den 23 oktober uppträder John Forsell, och den 27

debuterar en utmärkt rysk pianist, Tina Lerner, för stockholmsk publik. Den 6 november väntas hit Severin Eisenberger, och konsertsäsongen avslutas af Karl Nordberger, den berömda violinmästaren och läraren Cäsar Thomson och romanssångerskan Signe Liljekvist. På nyåret kommer Brüsselkvartetten att gästa Stockholm.

Thure Grönlund Thureo, som man kallat »den svenske Caruso», bördig från Norrköping, har gästet hufvudstaden och fått profsjunga för operadirektören, som förklarar att här finns sådant öfverflöd på tenorer, att han ej kunde ge honom hopp om uppträdande. Sångaren, som lärt möbelsnickareyrket, har i tre år vistats i Amerika, där hans röst uppmärksammades af själfve Caruso och operadirektören Hammerstein, som gaf honom tillfälle att debutera i en komisk opera »Hans flöjtspelaren».

Konsert med svenskt program gafs i Berlins Blüthnersal d. 28 sept. af vår landsman Edwin Witt (violin), Ernst Hoffzimer (piano) och Bernh. Irrgang (orgel). Programmet upptog: 1 af Otto Olsson: Preludium och Fuga, Cismoll (op. 39), som nu utfördes för första gången; 2. Hélène Munktel: Sonat, Ess-dur, för piano och violin; 3. E. Sjögren: Zwei Legenden (ur op. 46) samt Preludium und Fuge, A-moll, op. 49, båda för orgel; 4. W. Peterson-Berger: Sonate, G-dur, för piano och violin.

Göteborg. På Stora teatern började Ranfts operettsällskapet säsongen med uppförandet af »Geishan». Mot slutet af månaden uppfördes »Pariserlif» med fru Norrie som gäst i Gabrielles roll. — Göteborgs symfoniorkestrars konserter började den 1 oktober.

Från våra grannland.

Helsingfors. Sept. 1—16. Efter gästandet i sommar af operettsällskapet från Oscarsteatern i Stockholm började teatersäsongen den 1 sept., då på Svenska teatern uppfördes »Gamla Heidelberg», på Finska teatern »Regina von Emmeritz» och på Apollo-teatern »Läderlappen», sedan efterföljd af »Miss Hook of Holland» och »Cornelilles klockor». Från den 14 sept. börjades konsertsäsongen af sångaren Vainö Sola. Åtskilliga konserter ha sedan annonserats, deribland en den 28 på Finska teatern af hr John Forsell med biträde af Filharmoniska orkestern under Rob. Kajanus' direktion.

Kristiania. Aug. 19—Sept. 17. Nationalteatern, som i augusti uppfört »Mignon», senast den 23, annonserar i slutet af månaden »Madame Butterfly» med fru Cally Monrad som gäst.

Af pjäser med musik har teatern för öfrigt uppfört »Maria Stuart i Skotland». — Centralteatern har under samma tid gifvit »Den glada änkan», »Lille hertigen» och Leo Falls »Dockejomfruen». Fahlströms teater »En bröllopstur till Kina».

Med anledning af universitetets jubileum gaf studentsångföreningen i universitetets festsal konserter den 6 och 9 september. Den 14 gafs första säsongkonserten, en romansafteon af Erica Rotheim. Under månaden väntas konserter af pianisten Michael von Zadora, af det berömda sångarparet Klara och Felix Senius, en »duetterromansafteon», af violisterna Alexander Petschnikoff och hans maka Lilli P., samt den ansedda Klingler-stråkkvartetten.

Köpenhamn. Sept. 1—17. Kgl. teatern öppnade säsongen den 1 sept. med Drachmanns »Det var en gång», hvarefter spellistan upptagit »Tannhäuser», »Orfeus og Enrydice», »Barberaren i Sevilla», »Livjägerne paa Amager» och fr. den 17 »Carmen» med signora Maria Labia som gäst. Dessutom ha uppförts balletterna »Fjernt fra Danmark» och »Toreadoren». Dagmar-teatern har uppfört »Sigmund Jorsalafar». Den 19 annonseras föreställning med föredrag och uppvisning af Jacques Dalcroze. Konsertsäsongen har ännu ej börjat om man ej medräknar sommarens Tivoli föreställningar.

Från andra land.

Paris. Stora operan gaf under förra säsongen ej mindre än 46 Wagner-föreställningar, som fördelades på »Ragnarök», »Valkyrian», »Rheinguldet», »Tristan och Isolde» samt »Lohengrin». Till och med den franska klassikern Gounod representerades af endast 38 föreställningar med »Faust» och »Romeo och Julia». Verdi följde sedan med »Rigoletto» och »Aida», 27 föreställningar, lika många uppnådde den nya balletten »Festen hos Thérèse», Saint-Saëns nådde till 26 sådana med »Simson och Delila» samt en ballett »Javette». Rich. Strauss' »Salome» gafs 20 gånger. På Opéra Comique stod Massenets främst med 87, Puccini kom därpå med 62 och Bizets »Carmen» 41 föreställningar.

Flickan från den gyllene Västern. Puccinis nya opera, har i juni uppförts å Costanziteatern i Rom. Framgången blef först efter tredje akten obestridlig.

Mascagnis nya opera »Isabeau» har i vår haft sin urpremiär i Buenos Ayres, naturligtvis med »sensationell» framgång.

På C. W. K. Gleerups i Lund förlag:

Svensk Koralbok,

i reviderad rytmisk form. På uppdrag af Kyrkosångens Vänners centralkomité under sakkunnig medverkan utgifven af **G. T. Lundblad.**

2:a förbättrade upplagan. Inb. kr. 4: 75.

» — Arbetet bereder tillfälle att lära känna våra koraler i deras ursprungliga härliga form och i en harmonisering, som genom att innerligt och pietetsfullt ansluta sig till melodien och psalmens karaktär ytterligare framhäver dessas skönhet.»

(K. G. H. i Lunds Dagblad.)

På C. W. K. Gleerups i Lund förlag:

K. S. V:s Psalm-melodier

i urval ordnade efter psalmboken utg. af **G. T. Lundblad.** Mjukt band 50 öre. (I parti billigare.)

»Detta melodiurval afser att underlätta koralens öfning vid skolor och seminarier samt den *rytmiska psalmsångens införförande i kyrkorna* — Tagas dessa enkla anvisningar i akt, skall den heliga sången förvisso uppenbara sin underbara makt att gripa, samla, värma och lyfta sinnen och hjärtan hos gammal och ung.»

Pianomagasin

Största lager af bästa svenska och utländska fabrikat.

OBS.! Hufvuddepot för Kgl. Hofleverantörerna **Malm sjö** o. **Billberg, Uebel & Lechleiter, Schiedmayer** samt Orglar från **Skandinaviska Orgelfabriken.**

Begagnade instrument tagas i utbyte. Bekväma betalningsvillkor.

Stort lager af prima uthyrningsinstrumenter.

Gust. Pettersson & C:os A.-B.
Malmskilnadsg. 13, Stockholm.

Föreståndare
Dir. Albert Lindström.
Etablerad 1870.

R. T. 67 32. A. T. 78 31.

**OBS.! Billig och verksam
annonsering om Musiklek-
tioner, Musikalier och Mu-
sikinstrument i Svensk Mu-
siktidning.**

F. d. Operasångerskan

Fru PAULA LIZELL

börjar sin undervisning i *plastik och scenisk framställning* med Måndagen den 11 Sept. 1911.

Mottagningstid för anmälningar och förfrågningar alla helgfria dagar kl. 1/2 2—1/2 3 e. m. fr. o. m. Måndagen den 11 Sept.

Adr. *Johannesgatan 22, n. b.* — Allm. Tel. 21610.

(G. 23727.)

— Svensk Musiktidning. —

Nordiskt Musikblad. — 31:a årg., — för hvarje musikaliskt hem —

utgifves 1911 efter samma plan som förut, innehållande *populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier* etc. Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris 5 kronor pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å *Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården, i bok- och musikhandeln*, å posten och tidningskontor. I landsorten bäst å posten.

Obs.! Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklivet är högst och rikast utveckladt. Svensk musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklivet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.

OBS.! Biografier och porträtt i n:o 1: Julia Claussen — Oscar Bolander — Bror Beckman; n:o 2: Ermanno Wolf-Eerrari — Brysselstråkkvartetten; n:o 3: Ignaz Friedman — C. F. Lundqvist — Franz von Vecsey; n:o 4: Johan Agrell — Wilhelmina Fundin — Joan Manén; n:o 5: Elfrida Andrée — Karl Valentin — César Thomson; n:o 6: Carl Nordberger — Otokar Sevcik; n:o 7: Alb. Lindström — Maikki Järnefelt; n:o 8: Camille Saint-Saëns; n:o 9: Wilma Neruda-Hallé† — Modest Moussorgski; n:o 10: Anna Judic — Fausta Labia — Maria Labia.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen. Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m. Tel. Brunkeberg 14 97.

Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården.

Frans J. Huss.

Kyrkosångens vänners samling

Koralpreludier

byggda på koralmotiv.

Utgifven af **G. T. Lundblad.**

1:a häft. 1,50, 2:dra häft. 2,—, 3:e häft. 2,—, 4:de häft. 2,— och 5:te häft. 2,—.

Ur pressen:

»Detta preludieverk, som är särskildt lämpadt till »Kyrkosångens Vänners Koralbok» och följer dess uppställning i rubrikernas bokstafsordning innehåller utom preludier af äldre och yngre utländska mästare på kyrkomusikens område, både svårare och lättare, delvis mycket korta, enkla och lätta *verkliga koralpreludier, byggda på koralmotiv*, af flera svenska kyrkomusiker såsom t. ex. *Carl Lundell, John Morén, Einar Skagerberg, And. Jobs, Herman Palm m. fl.* Borde finnas i hvarje svensk kyrka som har orgel. (Kyrkosången.)

Hvarje häfte för endast 1 krona vid rekvisition direkt från

G. W. K. GLEERUP, Lund.

För Porträttsamlare!

Fina Sköntrycks-exemplar af Svensk Musiktidning, flera årgångar, säljas billigt å tidningens expedition.

Kammakaregatan 6, 1 tr. ö. g.

- Innehåll -

Åke Wallgren (med porträtt) — Albert Lortzing (med porträtt) — E. Jacques-Dalcroze (med porträtt) — Melodramen och Humperdincks »Königskinder», efter A. Ingman — Musikpressen — Från scenen och konsertsalen — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten — Från våra grannland — Från andra land — Annonser.